

«Det nye religiøse høyre og misjonen»

NIME's studiedager og årsmøte i Uppsala 1995

TOR LAUGERUD

Nordisk Institutt for Misjonsforskning og Ekumenisk Forskning (NIME) hadde sitt årsmøte med tilhørende studiedager i Uppsala 19.–21. august 1995.

NIME's studiedager – «Det nye religiøse høyre og misjonen»

Studieseksjonen var i år kortfattet og enkelt lagt opp, men ikke desto mindre interessant. Temaet «Det nye religiøse høyre og misjonen» ble belyst gjennom foredrag, rapporter, samtale og en ekskursjon til «Livets Ord».

Latinamerikansk perspektiv

Veronica Melander, doktorand i misjonsvitenskap i Uppsala brakte et Latin-Amerikansk perspektiv på studiedagens tema under tittelen: «New Religious Political Right i Guatemala. Misjon eller politisk strategi?»

Hun tegnet et bilde av et land preget av katolsk radikaliserings og katolisismens frigjøring fra overklassen som følge av internasjonal støtte. I denne situasjonen overtok protestantisme av neo-karismatisk type, ofte preget av fremgangsteologi, den rolle den katolske kirke ikke lenger ønsket å spille som religiøst samlingspunkt for overklassen i byene. På landsbygda er den protestantiske fremgang mer knyttet til de tradisjonelle pinsekirker.

Den protestantiske bevegelse har et klart høyrepolitisk fortegn, men rommer forskjellige valører. Melander brukte «New Religious Political Right» som en analytisk term for kirker og organisasjoner som kopler sammen misjon og politikk på samme vis. Sentrale stikord er etnosentrisme og anti-humanisme – humanisme forstått som

den nyorienteringen som kom med opplysningstiden (Rousseau). Bevegelse(n) står selv fram som erklærte motstandere av denne.

Hun gikk et stykke på vei i rette med den utbredte oppfatning at den protestantiske bølge i Guatemala skulle vært brakt inn utenfra, gjennom hovedsaklig amerikansk misjon. Hun mente at de aller fleste kirker var på plass fra før, og at indre forhold i Guatemala var langt viktigere for utviklingen enn misjon utenfra, selv om denne virket til å forsterke en utvikling.

Østeuropeisk perspektiv

En annen doktorand samme sted, Ove Gustavson, som også er kansellisjef for Svenska Institutet for Missionsforskning, brakte så et østeuropeisk perspektiv på temaet under tittelen «Rhemabevegelsen i Tsjekia. Internasjonale nettverk i samarbeid og konflikter».

Ove Gustavson bruker Rhema-bevegelsen som en analytisk term ut fra bevegelsens sterke åpenbaringselement, rhema = talt ord (direkte åpenbaring). Deres egenbetegnelse er «Trosbevegelsen».

Ifølge Gustavson eksisterer det en internasjonal Rhemabevegelse med tre tyngdepunkt: Johannesburg (Rhema-kirken i Sør-Afrika), Uppsala (Livets Ord) og Tulsa, USA. Han nevnte også et fjerde, Frankfurt (Christ For All Nations, Reinhardt Bonnke), som organisatorisk er orientert mot Rhema-bevegelsen, men teologisk/innholdsmessig ikke er fremgangsteologisk. Bonnkes strategi synes å være bredest mulige kontakter.

Bevegelsen er preget av en splittelse i den internasjonale Rhemabevegelsen (Kenneth Hagin-Ulf Ekman) og spenninger i den europeiske. Alt dette var sterkt speilet i bevegelsens misjonsvirksomhet i Tsjekia. Gustavson mente at også i Norden og i Norge kan den samme splittelse mellom en mer Hagin-orientert og en mer Ekman-orientert retning spores.

I sin informasjonsvirksomhet/markedsføring i Tsjekia spiller Rhemabevegelsens misjon meget sterkt på fiendebilder (hvor Islam har overtatt etter kommunismen som hovedfienden) og svartmaling av den lokale kirkelige situasjon. Kina synes å seile opp som et nytt sentralt målområde for bevegelsens misjon, likedan Midt-Østen.

Gustavson mente at det er politiske saker som først forener de ulike gruppene, f.eks. anti-abort. På grunnlag av dette framsatte han en tese om at det politiske er overordnet det teologiske.

Gustavson kom også inn på Toronto-vekkelsen, som han mente er en revitalisering av Rhemapredikanten Howard Browne. Han var kritisk til pinsekirker og andre som mente man kunne åpne seg for denne vekkelsen, og samtidig si nei til det trosbevegelsen står for.

Ekskursjon til Livets Ord

En viktig del av studieseksjonen var også et besøk ved søndagsgudstjenesten i Livets Ord, med etterfølgende analyse og diskusjon.

Disipleship Movement

I studieseksjonen inngikk også en presentasjon av «Disipleship Movement» (Boston Movement) av Mikkel Vigilius ved Københavns Universitet.

Disipleship Movement er en bevegelse bestående av ca. 250 000 mennesker over hele verden. Den er meget lite omtalt og studert, men finnes bl.a. i København, Helsinki, Uppsala og Oslo. Disse gruppene er ikke uavhengige, men organisert som en verdensvid pyramide med utgangspunkt i Boston. Bevegelsen er preget av jernhard disiplin, og produserer ekstremt mange klienter til hjelpeapparatet.

Mikkel Vigilius har laget en meget grundig studie og dokumentasjon om bevegelsen, dens røtter, historie, organisasjonsform, teologi og arbeidsmåte.

NIME's årsmøte

I tilknytning til studieseksjonene ble det holdt årsmøte i NIME. Et viktig punkt på dagsorden er medlemsorganisasjonenes rapportering om sine pågående prosjekter og forskningsarbeid innen missiologi. Gjennom denne rapporteringen utveksles det verdifull informasjon om hvilke temaområder det til en hver tid arbeides med innen nordisk misjonsforskning og hvordan forskningen er organisert.

Det ble også rapportert om status for NIME's egne samarbeidsprosjekter innen: Afrikansk kirkehistorie, Nordiske misjonsarkiver, misjonsbibliografien *Missio Nordica* og Religionsteologien.

Blant vedtakene fra årsmøtesakene nevner vi:

- Medlemskontingenten ble justert til sv. kr 1200 for institusjoner og kr 100 for enkeltpersoner
- Neste årsmøte og studiedager vil bli holdt i Lund 17–19 august 1996. Tema for studiedagene er «Etikk i et tverreligiøst perspektiv.»

For nærmere opplysninger om NIME, medlemskapsbetingelser o.a., henvendelse til Egede instituttet eller til den norske styrerepresentanten Tormod Engelsviken, Det Teologiske Menighetsfakultetet.

Tore Laugerud, f. 1950, cand.theol. MS/MF 1975, misjonsprest på Madagaskar (NMS) 1977-88, ansatt i Oslo krets av NMS 1988-1995, vikar (deltid) Diakonihøgskolen 1989-91, leder (deltid) Egede Instituttet 1991-, prosjektleder i Samarbeidsråd for menighet og misjon 1995-.

«The New Religious Right and Missions»

This review primarily reports on the lectures and programs of the annual study meeting of NIME (Nordic Institute for Missionary and Ecumenical Research). The study of the «New Religious Right» featured tendencies in Latin America, Eastern Europe, and Scandianavia.